Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Braşovu, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube, în Hamburg: A. Steiner.
Preţul inserţiuniloru: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. în 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anu 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unŭ anu 40 franci, pe şése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anu 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anu 12 fl. pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 108. Braşovŭ, Sâmbătă 13 (25) Maiu 1889.

Braşovŭ, 12/25 Maiu

Intre mulţii vorbitorĭ din dieta unguréscă cu ocasiunea desbaterei asupra bugetului ministerului de culte şi instrucţiune publică, a debutatŭ şi unŭ anumitŭ Firczak, care nu e deputatŭ alŭ vre-unui cercŭ electoralŭ din Boemia orĭ Galiţia, după cum numele lui ne-ar face sĕ credemŭ, ci se mărturisesce ca deputatŭ „ungurŭ“ şi încă alesŭ de Rutenĭ din Ţéra unguréscă.

Nu-i vorbă, deputatulŭ Firczak este o personalitate obscură pe arena parlamentară şi póte că tocmai acéstă împrejurare l'a făcutŭ sĕ dea şi elŭ semnŭ de viéţă în dietă şi de aceea a spusŭ şi elŭ ce are pe inimă, vrêndŭ sĕ esplice prin esemple programa ministrului Csaky.

Inainte de tóte trebue sĕ mai observămŭ, că amintitulŭ deputat face parte din céta mamelucilorŭ tiszaiştĭ şi prin urmare este unulŭ dintre aceia, despre carĭ a ḑisŭ nu de multŭ oposiţia, că nu represintă adevĕrata opiniă publică ungurescă, deorece suntŭ aleşĭ la poruncă de cătră alegĕtorii de alte naţionalităţĭ.

Ministrulŭ Csaki a vorbitŭ de scăderĭ pe têrĕmulŭ instrucţiunei poporale. Era lucru firescŭ dér, ca şi alesulŭ guvernului sĕ sufle în aceeaşĭ trîmbiţă. Scădere e — ḑice elŭ — că o jumĕtate milionŭ de copii obligaţĭ nu cercetéză nicĭ o şcólă; dér cea mai mare scădere o găsesce în aceea, că'n forte multe şcóle nu se'nvaţă ungurescе orĭ se'nvéţă rĕu ungurescе. Acésta, ḑice elŭ, se întêmplă mai alesŭ în comitatele dela graniţă şi în comitatele locuite de poporaţiune nemaghiară; unŭ asemenea cercŭ represintă şi dênsulŭ fiindŭ alesŭ de Rutenĭ, dér cutéză a afirma, că poporulŭ rutenŭ sémte cu totulŭ ungurescе.

Rutenulŭ, ḑise elŭ, n'are antipatiă în contra limbei maghiare; părinţii rutenĭ suntŭ mândri de acei copii ai lorŭ, carĭ învaţă mai bine ungurescе; decă cu tóte astea progresele suntŭ aşa de neînsemnate, causa este lipsa de mijlóce materiale. Decă guvernulŭ va nisui a îmbunĕtăţi starea materială a poporului, promovândŭ totodată instrucţiunea poporală prin înfiinţarea de asilurĭ de copii, atuncĭ nu vorŭ lipsi nicĭ succesele culturale.

Atâta e totŭ ce a scosŭ la lumină cuminţia deputatului Firczak. Cum că este forte mărginit în vederile sale, dovedesce şi faptulŭ, că dênsulŭ îşĭ închipuesce că toţĭ Nemaghiarii din comitatele Ţĕrii ungurescĭ şi ale Ardélului suntŭ ca Rutenii. Şi apoi e mare întrebare, decă Rutenii din Ungaria suntŭ toţĭ aşa de „marĭ ungurĭ“, încâtŭ sĕ nu mai ţină de locŭ la naţionalitatea lorŭ. Noi suntemŭ altfelŭ informaţĭ. Dér este şi rĕmâne o mare amăgire şi dovedesce o crassă necunoscinţă a împrejurărilorŭ, decă Firczak şi cu soţii lui din partida tiszaistă credŭ, că vorŭ pute dobêndi faţă cu toţĭ Nemaghiarii succesele ce li-se pare că le-au dobênditŭ în câte unŭ cercŭ electoralŭ rutenŭ orĭ slovacŭ.

Nisce figurĭ ca Firczak, carĭ au sĕ'şĭ mulţămescă deputaţia lorŭ slăbiciunilorŭ câte unui cercŭ electoralŭ nemaghiarŭ, prin declarările lorŭ, ca cea de mai susŭ, contribue numai a încuragia pe şoviniştĭ în pornirile lorŭ fatale de maghiarisare, mărindŭ astfelŭ încordarea dintre naţionalităţĭ.

Căcĭ ce este unŭ cercŭ electoralŭ rutenŭ pe lângă nenumĕratele cercurĭ şi ţinuturĭ locuite de Nemaghiarĭ? O picătură în mare. De arŭ umbla alegĕtorii rutenĭ ai numitului deputatŭ chiar cu calpacŭ şi cu pintenĭ, acésta n'ar ave nicĭ o însemnătate pentru viaţa cea mare şi puternică nemaghiară în acestŭ statŭ.

Nu e vorba în acestŭ statŭ de câteva mii de Rutenĭ, carĭ potŭ fi séu nu mulţămiţĭ cu starea lucrurilorŭ, ci este vorba de a se respecta viéta individuală naţională a milióne de cetăţenĭ nemaghiarĭ, care nu se va pute înăbuşi nicĭ cu şcóle ungurescĭ, nicĭ cu asilurĭ ungurescĭ de copii.

Rutenii d-lui Firczak nu oferă déră nicĭ o deslegare a cestiunei celei marĭ: cestiunea naţionalităţilorŭ, şi este ridiculŭ, decă acestŭ domnŭ vrea sĕ se organiseze statulŭ pe basă „socială-creştină“ după spiritulŭ sĕu naţionalŭ şi după ideile ce le desfăşură în cerculŭ sĕu electoralŭ renegatŭ. Basa creştină-socială póte fi numai una, şi aceea nu este maghiarisarea, ci egala îndreptăţire naţională.

Programa ministrului Csaky.

(Fine.)

Pe terenulŭ *şcólelorŭ medii* se póte observa o anumită abundanţă. Celŭ puţinŭ numĕrulŭ şcólelorŭ medii este îndestulitorŭ, deşi situaţiunea lorŭ teritorială nu s'ar pute ḑice că este potrivită. Frecuenţa claselorŭ inferióre este disproporţionalŭ multŭ mai mare decâtŭ a claselorŭ superióre; pe lângă tóte acestea însĕ din clasele superióre se întêmplă că esŭ şi astfelŭ de elemente, care nu suntŭ capabile pentru o cualificaţiune mai înaltă, scientifică. (Viue aprobărĭ în drépta). Trebue sĕ nisuimŭ déră, ca tinerii mai puţinŭ capabilĭ sĕ se aplice încă la timpŭ la alte cariere, unde potŭ deveni cetăţenĭ folositorĭ ai statului, pe când decă în şcólele medii se lasă sĕ trécă cu uşurinţă dintr'o clasă într'alta, după absolvarea institutelorŭ mai înalte, ei de regulă imulţescŭ numai numĕrulŭ acelora, carĭ suntŭ o greutate atâtŭ pentru statŭ, câtŭ şi pentru societate. (Aprobărĭ în drépta). Se 'nţelege, că tendinţa acésta stă în legătură cu înfiinţarea unui numĕrŭ corespundĕtorŭ de şcóle de specialitate şi de şcóle civile, precum şi organisarea corespundĕtóre a acestorŭ şcóle. (Aprobărĭ în drépta). In privinţa şcólelorŭ medii mai trebue sĕ fimŭ cu luare aminte şi la împrejurarea, ca plângerile ce se ivescŭ icĭ-colo contra împovărărei prea marĭ cu studiile sĕ facemŭ ca sĕ înceteze şi încă în primulŭ locŭ prin aplicarea unui sistemŭ de învĕţămêntŭ mai potrivitŭ. (Viue aprobărĭ în drépta).

Pentru aceea ḑicŭ: prin aplicarea unui sistemŭ de învĕţămêntŭ mai potrivitŭ, pentru-că nu încape îndoélă, că în străinătate, mai cu sémă în Francia şi în Germania, în şcólele medii se propune multŭ mai multŭ ca la noi, şi astfelŭ împovărarea prea mare, întru câtŭ esistă acésta la noi, este resultatulŭ sistemului nepotrivitŭ de învĕţămêntŭ. (Aprobărĭ).

In fine în întregŭ şi peste totŭ, *crearea în viitorŭ a şcólei medie unitare* trebue sĕ ne fiă, după a mea părere, scopulŭ la care sĕ ţintimŭ. (Aprobărĭ în drépta). Eu nu potŭ sĕ mĕ classificŭ între aceia şi nu potŭ sĕ adoptŭ principiulŭ acelora, carĭ credŭ, că scopulŭ gimnasiului ar fi esclusivŭ înaltŭ, scientificŭ şi idealisticŭ, în timpŭ ce scopulŭ şcólelorŭ reale din contră ar fi numai practicŭ. Orĭ ce bărbatŭ cultŭ, care tinde la o muncă folositóre, trebue sĕ aibă nu numai cunoscinţe practice, ci trebue sĕ aibă totodată şi principii şi aspiraţiunĭ mai înalte. (Aprobărĭ).

Situaţiunea şcólelorŭ mai înalte depinde dela împrejurarea, că ce felŭ de elemente esŭ din şcólele medii. Va sĕ ḑică îmbunĕtăţirea situaţiunei şcólelorŭ medii de sine face sĕ resulte îmbunĕtăţirea situaţiunei şcólelorŭ mai înalte. Mai multŭ decâtŭ acéstă împrejurare, şi mai multŭ decâtŭ alegerea potrivită a puterilorŭ didactice, ne atragŭ atenţiunea pe acestŭ têrĕmŭ încă şi alte împrejurărĭ speciale. (S'audimŭ! S'auḑimŭ!)

Regulamentulŭ universitarŭ — şi aicĭ în prima liniă mĕ cugetŭ la universitatea scientifică din Budapesta — la totŭ casulŭ trebue sĕ se revisuiéscă. (A-

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Progresulŭ

după Jules Simon.

(Fine).

Sciinţa schimbă nu numai pe servitorii şi pe amicii omului; ea schimbă şi raporturile ómenilorŭ între olaltă. Legislaţiunea şi economia politică suntŭ urmările progreselorŭ făcute de sciinţele fisice. Omulŭ care converséză în aceeaşĭ ḑi c'unŭ asociatŭ din New-York şi c'unŭ corespondentŭ din Sânt-Petersburg, care trimite dimineţa la bursa de Parisŭ séu de Londra ordine, carĭ străbatŭ jumĕtate din lume şi carĭ se esecută după amédi, fabricantulŭ, care aduce cărbunii şi materiile brute în incinta făuriei sale într'unŭ timpŭ de 40 orĭ mai scurtŭ, decâtŭ ii trebuia acum 20 de anĭ, nu mai au nicĭ aceeaşĭ sferă de activitate, nicĭ aceleaşĭ trebuinţe, nicĭ aceleaşĭ ambiţiunĭ, nicĭ aceleaşĭ gusturĭ, carĭ esistau în secolulŭ trecutŭ. Toţĭ ómenii suntŭ adĭ aşeḑaţĭ la aceeaşĭ masă. In lume esistă unŭ atelierŭ universalŭ, unŭ magazinŭ universalŭ, sĕ observămŭ numai, că totulŭ tinde la „universalŭ“ sub impulsiunea sciiuţei. Prin acésta se adeverescŭ şi realiséză marile cuvinte pronunţate odată de Aristotele: „*Sciinţa este sciinţa universalului.*“ Diferinţa dispare totŭ mai tare. Deşi universalulŭ e superiorŭ, cu tóte acestea trebue sĕ aspirămŭ la elŭ. Póte că esistau diferinţe, carĭ se păstrau ca folositóre. Noi cădemŭ în escesulŭ binelui.

Sĕ constatămŭ acestŭ progresŭ constantŭ şi rapidŭ alŭ universalului până în cele mai micĭ lucrurĭ. In comerciu tóte pieţele depindŭ una dela alta; s'ar pute chiar ḑice, că esistă numai o singură piéţă. In industriă, în schimbulŭ de producte, diferinţele cercă a se apĕra sub forma de tarife vamale. Se pare chiar în acestŭ momentŭ particularŭ, în acestŭ pătrarŭ de oră, că liberulŭ schimbŭ sufere o sguduitură. Dér ce sĕ facă óre legea în contra lui Pasteur şi a lui Berthelot? Dintre tóte puterile cea mai revoluţionară este puterea sciinţii. Alŭ doilea imperiu guverna ḑiarele francese şi eschidea cu severitate ḑiarele streine. Zadarnice opintirĭ! Adĭ nu mai esistă secrete politice. Guttenberg lĭ-a datŭ prima lovitură; vaporulŭ le-a făcutŭ imposibile. Nicĭodată nu se va construi unŭ murŭ chinezescŭ destulŭ de înaltŭ, care sĕ împedece vaporulŭ, telegrafulŭ şi telefonulŭ sĕ trécă. China însaşĭ, protegiată séu împresurată atâtŭ de multŭ de zidurile sale, este adĭ la Parisŭ, la Londra şi Berlinŭ.

Altŭ faptŭ, comerciulŭ micŭ dispare în oraşele marĭ. Care este succesulŭ magazinelorŭ „*du Bon Marché*“, alŭ magazinelorŭ „*Louvre*“-*ului?* Este universalulŭ, care trece şi ucide împrejurulŭ sĕu diferinţele. Totŭ asemenea e şi cu băncile marĭ; totŭ asemenea cu unificarea mĕsurilorŭ de lungime, cu unificarea monedelorŭ.

Se ḑice, că în America, séu celŭ puţinŭ în oraşele marĭ americane, viéţa de familiă sufere puţinŭ de rĕulŭ comunŭ. Ea e înlocuită prin phalanstere sub formă de hotele mobilate. Acesta e celŭ mai rĕu triumfŭ alŭ universalului. Mĕ simtŭ fericitŭ sĕ cugetŭ că universalulŭ nu-şĭ va estinde progresele sale în acéstă direcţiune. Natura însaşĭ e atacată până în ultima ei fortăréţă; şi ea va sci sĕ se apere.

Revoluţiunea din 1789, alŭ cărei centenarŭ se serbéză acum în Parisŭ, a fostŭ cea mai mare victoriă a universalului. Ea a rĕsturnatŭ tóte privilegiile, carĭ formau diferinţe. Ea a făcutŭ din naţiunea francesă o singură familiă. Mai întâiu ea a întrodusŭ egalitatea în familii prin suprimarea dreptului de primogenitură şi a dreptului de sexŭ. Egalitate este totŭ atâtŭ câtŭ universalitate. După aceea a stabilitŭ egalitatea între familii, suprimândŭ feodalitatea dominantă, şi resсumpărândŭ feodalitatea contractantă. Ea a promulgatŭ suveranitatea poporului, care este forma politică a egalităţii şi universalităţii. Ceea ce făcea ea pentru Francia a făcutŭ pentru lume, deórece ea a scosŭ principiile sale nu din tradiţiune, care e o diferinţă, ci din raţiune, care este organulŭ propriu alŭ universalului. *Bastilla*, dĕrîmată în 14 Iulie, care se vedea în capĕtulŭ uliţii *Saint-Antoine*, era numai unŭ simbolŭ. Francia, dĕrîmând'o, a dĕrîmatŭ tóte Bastillele şi a pusŭ capĕtŭ la tóte diferinţele.

De sigurŭ aceeaşĭ ideă filosofică, promulgată de *Mirabeau*, a făcutŭ de

probărĭ.) După a mea părere trebue să se ia dispositiunĭ,, ca prelegerile să fiă ascultate mai punctuosŭ (Viue aprobărĭ), ca ascultătorii să desvólte mai multă sîrguinţă, ceea ce după a mea părere se póte ajunge prin impunerea colloquielorŭ în modŭ obligatŭ. (Viue aprobărĭ). De asemenea trebue să se schimbe şi ordinea esamenelorŭ şi a învĕţământului atâtŭ in interesulŭ cualificaţiunei în sciinţă, câtŭ şi în interesulŭ bine înţelesŭ alŭ ascultătorilorŭ. In fine trebue să se resolve odată şi cestiunea didactrului taxelorŭ şi a banilorŭ pentru prelegerĭ (Aprobărĭ generale), după a mea părere chiar în interesulŭ vedei profesorilorŭ. (Aprobărĭ generale).

Ideia înfiinţărei unei a treia universităţĭ dice ministrulŭ că nu trebue să cadă, dêr resolvarea acestei cestiunĭ trebue să se pregătéscă nu numai din punctŭ de vedere financiarŭ, ci şi cu privire la problema cea mare, ce stă în legătură cu întregirea universităţii dela Clusiu şi cu cestiunea academiilorŭ de dreptŭ."

Atrage apoi deosebita atenţiune asupra nisuinţelorŭ culturale, pe carĭ nicĭ unei naţiunĭ nu-i este permisŭ a-le negligea, şi cu atâtŭ mai vĕrtosŭ nu-i este ertatŭ naţiunei unguresci şi statului unguresců, „carĭ au o misiune culturală deosebită." La loculŭ acesta ministrulŭ Csaky laudă pe antecesorulŭ sĕu Trefort şi dice, că visitândŭ şcólele de statŭ din Budapesta a rĕmasŭ mulţămitŭ de avêntulŭ ce l'a datŭ Trefort acestorŭ şcóle, dintre carĭ unele se potŭ numi esemplare.

Cu privire la politica instrucţiunei publice, ministrulŭ e de părere, că pe terenulŭ instrucţiunei publice êra întocmirilorŭ esterne trebue să fiă succedatŭ acum de êra întocmirilorŭ interne. In loculŭ activităţii mai multŭ extensive trebue să urmeze activitatea intensivă. Prin acésta vré să accentueze ministrulŭ, mai cu sémă întregirea şi desvoltarea deplină a multelorŭ institute şi instituţiunĭ, ce s'a înfiinţatŭ în timpulŭ din urmă. Din acestŭ punctŭ de vedere ministrulŭ în privinţa fondului de pensiune alŭ profesorilorŭ dela şcólele medii autonóme, s'au hotărîtŭ să încépă negoţiărĭ cu susţiitorii respectivelorŭ şcóle; totŭ din acestŭ punctŭ de vedere a schimbatŭ deja sistemulŭ de până acuma alŭ esamenelorŭ profesorilorŭ şi pregătesce şi revisiunea institutului de pensiune a învĕţătorilorŭ, care s'a disŭ că este urgentă. Apoi continuă astfeliu:

„Recunoscŭ, on. dietă. că acestŭ felŭ de activitate nicĭ pe departe nu este împreunată c'unŭ resoltatŭ aşa de vidibilŭ, aşa de bătĕtorŭ la ochĭ, ca activitatea privitóre la întocmirile esterne; dêr pentru aceea de sigurŭ este totŭ atâtŭ de însemnată ca şi acésta (Aprobărĭ) şi totŭ atâtŭ de multŭ merită, ca toţĭ cei interesaţĭ: statulŭ, societatea, confesiunile, comunele şi singuraticii să între în asta direcţiune în cea mai nobilă emulaţiune. (Aprobărĭ.) Pentru-că scopulŭ acela mare, ridicarea culturei naţionale la nivelŭ înaltŭ, numai pe calea emulaţiunei întroduse în lege prin genialulŭ baronŭ Iosifŭ Eövös se póte asigura. (Viue aprobărĭ.) Scóla nu este sfera de putere a câte unui interesatŭ, şcóla nu este terenulŭ esclusivŭ nicĭ alŭ statului, nicĭ alŭ confesiunilorŭ, şcóla este o arenă comună, pe care nobila emulaţiune a tuturorŭ celorŭ interesaţĭ face să créscă mare, face să devină folositóre fiitórea generaţiune." (Aprobărĭ generale).

In fine ministrulŭ dice, că *schimbarea legei vechĭ cu o lege nouă* numai în acelŭ casŭ ar afla-o cu cale, când raporturile se vorŭ desvolta astfelŭ, încâtŭ arŭ pretinde-o acésta în modŭ imperativŭ. De altă parte dice, că peste totŭ serviciulŭ administrativŭ, prin urmare şi serviciulŭ administrativŭ alŭ afacerilorŭ şcolare, trebue pe câtŭ numai e cu putinţă să se simplifice. Declară, că în direcţiunea acésta a şi făcutŭ deja primii paşĭ şi speră, că nu peste multŭ timp va da o ordinaţiune, care prin împuţinarea muncei superflue de cancelariă, va fi în avantagiulŭ serviciului publicŭ.

DIN AFARĂ.

Turburările din Germania.

Din Berlinŭ se comunică următórele: Contrastulŭ e isbitorŭ între purtarea minerilorŭ din Westfalia şi a minerilorŭ din Silesia. Primii n'au comisŭ nicĭ unŭ escesŭ şi rĕspunderea împuşcăturilorŭ cade numai asupra lipsei de sânge rece alŭ militarilorŭ. In Silesia, din potrivă, domnescŭ ideile anarchiste. Escese grave s'au întêmplatŭ acolo. Doi inspectorĭ au fostŭ aprópe ucişĭ de către o bandă de turbaţĭ. Refugiaţĭ într'o cârciumă, ei ar fi fostŭ măcelăriţĭ fără sosirea providenţială a trupelorŭ. Gropile au fostŭ călcate de resvrătiţĭ şi sistematicŭ devastate. Aparatele de ventilaţiă au fost distruse, galeriile suntŭ astupate; êr pagubele se urcă la milióne. Exploataţia e întreruptă pentru mai multe lunĭ.

Personalulŭ administraţiunei minelorŭ, printre carĭ femei şi copii, a fostŭ încunjuratŭ în zidirile de exploataţiă, şi a suferitŭ unŭ adevĕratŭ asaltŭ. Inspectorulŭ Grüneberg a fostŭ sfăşiatŭ de mii de mânĭ; maţele îi atêrnau, elŭ nu mai rĕsufla, şi cu tóte astea miserabilii ilŭ puseră pe şine, încercândŭ să-l misce o maşină grea pentru a-lŭ strivi. Nevasta nenorocitului voi să se intrepue; ea fu greu rănită. La Wandenburg registrele şi planurile gropilorŭ au fostŭ arse. Intervenirea întârdiată a trupelorŭ a permisŭ cu mare greutate ca numeroşĭ amploiaţĭ greu rĕniţĭ să fiă protegiaţĭ.

Greva se întinde în basinulŭ întreg. O soluţiune a crisei e neprobabilă; propunerile administraţiilorŭ au fostŭ primite cu rĕcnete din partea minerilorŭ. Momentulŭ era pregătitŭ de multŭ şi trebuia să isbucnéscă la 2 Iunie; dêr grevele din Westfalia au grăbitŭ evenimentele.

Minciunile rĕspândite de organele oficióse asupra situaţiei din Dortmund n'au servitŭ decâtŭ să încuragieze elementele revoluţionare din Silesia. Primulŭ actŭ alŭ revoltaţilorŭ a fostŭ distrugerea totală a zidirilorŭ şi a gropilorŭ. Greviştii au împedecatŭ pe inspectorĭ de a eşi, şi au datŭ focŭ zidirilorŭ prin mijloculŭ faşinelorŭ.

Rusia şi visita regelui Italiei la Berlinŭ.

„Novoie Vremja" cu ocasia călĕtoriei regelui Humbert la Berlinŭ, dice că, decă d-lŭ Crispi va cere Germaniei autorisaţia de a se apropia de Francia, elŭ o va obţine lesne, căcĭ Germania doresce pacea. Acéstă eventualitate nu va puté decâtŭ să bucure pe Rusia, care doresce ca Franţa să regăséscă importanţa sa politică de altădată, care este după sine, absolutamente necesară pentru menţinerea adevĕratului echilibru europeanŭ şi pe deplinŭ conformă cu sentimentulŭ naţionalŭ. Rusia e într'unŭ modŭ iresistibilŭ dispusă să considere Francia ca aliata sa cea mai doritŭ. Diferenţa de regimurĭ politice nu împiedecă de locŭ pe Francia şi pe Rusia de a merge de acordŭ şi a se ajuta între ele, când unŭ motivŭ óre care va ameninţa existenţa uneia sĕu alteia. Numai acéstă comunitate de interese constitue basa alianţei celorŭ două ţĕrĭ. Este adevĕratŭ, că nu există tratate, dêr alianţa întemeiată pe încredere şi pe necesităţile reciproce este cea mai solidă din tóte.

Impĕratulŭ germanŭ şi minerii.

O telegramă din Berlinŭ comunică următórele: Tinemŭ dintr'o sorginte cu desĕvêrşire autentică particularitatea următóre, care permite de a avé o idee esactă de rolulŭ caracteristicŭ jucatŭ de împĕratulŭ în cestiunea grevelorŭ. S'a disŭ deja, că în ultimulŭ consiliu de miniştri, Impĕratulŭ apărŭ pe neaşteptate şi luă parte la deliberare. Elŭ blamă într'unŭ modŭ energicŭ purtarea patronilorŭ minelorŭ şi declară că suntŭ perfectŭ legitime reclamaţiunile minerilorŭ. Sfârşindŭ, elŭ rosti cuvintele următóre ale cărorŭ exactitudine o putemŭ garanta: „Nu voescŭ ca trupele mele să servéscă la garantarea unorŭ dividende marĭ acţionarilorŭ, streinĭ în cea mai mare parte, ai cărbunăriilorŭ din Westfalia".

Francia şi visita regelui Italiei la Berlinŭ.

„Republique Française" de adĭ diminéţă, vorbindŭ cu ocasia călĕtoriei regelui Humbert la Berlinŭ, de crisa economică ce străbate Italia în acestŭ momentŭ, constată că România, Grecia şi Spania s'au substituitŭ Italiei pe piaţa francesă. Acelaşĭ diarŭ constată de asemenea, că opiniunea publică în Italia respinge din ce în ce mai multŭ politica d-lui Crispi, care tinde a face pe Italienĭ să vadă pe inimiculŭ lorŭ ereditar nu în Germanulŭ, care represintă pe Gibelinii, ci în Francesulŭ, care represintă latinitatea.

SCIRILE DILEI.

In contra maghiarisărei. „Vaterland" din Viena publică o scrisóre din Bănatŭ, în care se protestéză în contra maghiarisării înverşunate a Sêrbilorŭ şi a Românilorŭ.

***

Societatea „Nix-dajcs" din Pesta dete la 18 Maiu n. în birtulŭ Mikado, în onórea deputatului Otto Herman, unŭ prândŭ. Pe preşedintele mesenilorŭ ilŭ salută Ladislau Scheffer, după elŭ vorbi Otto Herman, care fù salutatŭ de o deputaţiune a mesenilorŭ. Intr'aceea apărŭ Gabriel Ugron, care ţinŭ o vorbire înflăcărată asupra temei „Nix-dajcs". Mai vorbiră Hentaller, Madary ş. a. Tămbălăulŭ a ţinutŭ până nóptea târdiu. Audĭ colo: Scheffer, Herman, Hendalller etc. în societatea „Nix-dajcs"!

***

Tergulŭ de primăveră alŭ Devei a fostŭ slabŭ cercetatŭ, atâtŭ celŭ de vite câtŭ şi celŭ de mărfurĭ.

***

O sentinţă la locŭ. Curia din Pesta a luatŭ în dilele acestea o decisiune, după care comite delictulŭ de vătĕmare de onóre acela, care se adreséză pe stradă către o damă fără încuviinţarea ei, îi propune a o însoţi şi peste totŭ se pórtă necuviinciosŭ. Doi tinerĭ Don• Juanĭ din Kecskemet au comisŭ adecă acéstă necuviinţă. Fiindŭ ameţiţĭ de bĕutură atâta se totŭ legară de o damă pe stradă, până când acésta se vĕdŭ nevoită să strige după ajutorŭ. Tribunalulŭ din Kecskemet condamnă pe cei doi tinerĭ la 15 fl. pedépsă în banĭ pentru turburarea liniştei publice. Tribunalele superióre însĕ calificară faptulŭ ca vătĕmare de onóre.

***

Pe calea ferată Sibiiu Copşa-mică s'a făcutŭ o schimbare în mersulŭ trenurilorŭ. Dela 1 Iunie n. trenulŭ dinainte de amédĭ plécă din Sibiiu cu 20 minute mai târdiu ca până acum, trenulŭ de séra plécă cu 10 minute mai curêndŭ ca până acum, êr trenulŭ de după umédĭ sosesce în Sibiiu cu 24 minute mai curêndŭ ca până acum; acestŭ trenŭ se opresce condiţionatŭ la cantonulŭ Nr. 19 în Ocna Sibiiului.

***

In şcóla de cadeţĭ din Sibiiu se vorŭ primi în anulŭ şcolarŭ viitorŭ vr'o 50 de elevĭ. La alegerea lorŭ se vorŭ lua cu deosebire în considerare cunoscinţele şi educaţiunea. Petiţiile de primire, instruate deplinŭ, se trimitŭ până celŭ multŭ în 25 Iulie n. la comanda şcólei de cadeţĭ de infanteriă în Sibiiu. Primirea în şcólă s'a uşuratŭ, primindu-se de aci înainte în anulŭ I şi elevĭ, carĭ potŭ arăta unŭ testimoniu mulţămitorŭ de classa III a unei şcóle medii, pe când elevĭ cu testimoniu numai suficientŭ trebue să fi absolvatŭ şi de aci înainte patru classe.

***

Totŭ pentru maghiarisare. Acei învĕţătorĭ dela şcólele poporale săsescĭ, carĭ n'au cualificaţiunea pentru instruirea limbei maghiare, dêr dorescŭ a o avé (art. de lege 18 din 1879, legea de maghiarisare), vorŭ puté depune în anulŭ acesta esamenŭ dela 28—30 Iunie la preparandia de statŭ din Cristurulŭ săsescŭ.

***

Focurĭ. In Fălfălău a arsŭ şura lui Ionŭ Tudorŭ Comanŭ; paguba e de 40 fl. şi n'a fostŭ asigurată. In Haşagŭ i-au arsŭ notarului comunalŭ N. Hulea şura şi grajdulŭ; din paguba de 300 fl. au fostŭ asiguraţĭ numai jumĕtate. In Stîna au suferitŭ alţĭ 8 economĭ o pagubă de 1362 fl., din norocire asiguraţĭ în mare parte. Fabrica de vată din Pojunŭ a arsŭ. Lucrătorii au fostŭ numai după marĭ opintirĭ mântuiţĭ.

***

Nenorocire. Economulŭ I. Simonŭ din Măgheruşŭ nu se putŭ împăca cu cugetulŭ, că trebue să trăiască fără soţia sa, carea isbutise să se despartă de elŭ. Trimise de 'i aduse să vedă pe miculŭ sĕu fiu, care şedea la mamă-sa, se jucă cu elŭ şi cu acéstă ocasiune dete trei împuşcăturĭ de revolverŭ asupra copilului, şi apoi se sinucise şi elŭ.

***

Comitatulŭ Hunedórei se va împărţi, cum se dice, din nou în cercurĭ administrative. Colonia Simeria, care se ţinea de Deva, va forma de aci înainte o comună politică de sine-stătătóre. Din

---

atuncĭ tóte modificările la popóre. *Victor Emanuel* credea, că face unitatea italiană; împĕratulŭ *Wilhelm* credea, că a făcutŭ unitatea Germaniei. Unitatea italiană şi unitatea germană au fostŭ făcute de revoluţiunea francesă. Ele suntŭ unul dintre paşii cei mai marĭ făcuţĭ de universalŭ dela pasulŭ decisivŭ din 1789. Ele probéză, că noi reuşimŭ pre multŭ. Nu trebue să reuşimŭ peste mĕsură. Universalulŭ trebue să fiă preponderantŭ, dêr nu póte fi singurŭ. Legea lumii politice, ca şi aceea a lumii fisice, este unitatea în varietate. Hierarchia privilegiilorŭ era detestabilă, pe când hierarchia drepturilorŭ este necesară.

Arta nu e atâtŭ de variabilă ca politica, industria şi afacerile. Pentru ce? Pentru că ea este omulŭ însuşĭ; restulŭ nu constitue decâtŭ accesoriile omului. Omulŭ lui *Corneille* este, în fondŭ, omul lui *Sophocle*; omulŭ lui *Molière* este omulŭ lui *Terentiu*. Sophocle şi Terentiu, Molière şi Corneille iau dela timpulŭ lor, ceea ce ei posedŭ rĕu; iau poesia dela isvorulŭ poesiei, care este natura eternă a umanităţii. Spuneamŭ mai adineórĭ, că audimŭ vocea unui locuitorŭ din America în distanţă de-o miiă de milurĭ. Dêr audimŭ şi înţelegemŭ pe Demostene după 2000 de anĭ, deórece elŭ este omul, care vorbesce omului. Convenţiunile în arte pier una după alta după ce pentru câtva timpŭ au violatŭ sĕu micşoratŭ frumseţea; şi mai pe urmă impulsiunea atotputernică a naturii învinge şi frumseţea strălucesce, în ciuda şcólelorŭ, în graţia şi adevĕrulŭ ei. Sciinţa a datŭ artei acestŭ serviciu de a-i da ca privitorŭ genulŭ omenescŭ şi nu ca altădată cutare oraşŭ sĕu cutare provinciă.

Şi priviţĭ ce resultatu! Fiăcare omŭ are de aci încolo dreptulŭ şi mijloculŭ de a vedé pe *Raphael*, pe *Michael-Angelo* şi pe *Rubens*. Şi colo în faţa cap d'operei mulţimea se împarte fără ca legea să intervină; hierarchia se formézĕ în modŭ divinŭ între vĕdĕtorĭ şi orbĭ, nu mai esistă diferinţă homicidă (omoritóre de ómenĭ), ci diferinţă stabilită de natură, peste care strălucesce universalulŭ, precum strălucesce Dumnedeu în pace pe deasupra lumilorŭ. A. V.

atelierele de ferăriă dela Simeria au fostŭ concediaţĭ din serviciu mai mulţĭ lucrătorĭ, din pricina trecerii peste bugetŭ.

***

Camera advocaţială din Clușiu face cunoscutŭ, că Alesiu Bokros, advocatŭ în Clușiu, a fostŭ ştersŭ la cererea sa din lista camerei.

Din dieta ungurescă.

Continuându-se desbaterea specială asupra posturilorŭ bugetului, Andr. *Vecsey* dise, că ministrulŭ ungurescŭ *a latere* e superfluu, că nicĭ măcar atâta influinţă n'a doveditŭ, ca pe castelulŭ din Buda sĕ fâlfăe colorile ungurescĭ. Elŭ nu face decâtŭ esoperéză diplome de nobleţă şi alte distincţiunĭ pentru servicii de corteşire.

Totŭ aşa vorbi şi Alex. *György*, dicêndŭ, că nu corĕspunde cu starea constituţională, când cu contra-semnătura ministrului ungurescŭ se conferŭ ordine, care nu cunoscŭ dreptulŭ de statŭ ungurescŭ. Ordinele şi distincţiunile se dau numai pentru servicii de corteşire. Asta o dovedesce scrisórea fişpanului din Timişóra.

Géza *Polonyi* dice, că ministeriulŭ *a latere* ar avé problema a ţine cumpĕna influinţei camerilei din Viena.

Blasiu *Orban* atrase atenţiunea guvernului asupra instituţiunei caselorŭ de copii găsiţĭ, a cărorŭ negligere e o perdere naţională.

La postulŭ operei ungurescĭ din Pesta s'a discutatŭ destulŭ. Amŭ arătatŭ în Nr. 102 alŭ „Gazetei“, că pentru acestea se cheltuesce o jumĕtate de milionŭ fl., ér pentru institutele naţionalităţilorŭ nicĭ unŭ banŭ frântŭ. Mai amintimŭ ce a spusŭ dep. Komlossy, că la operă suntŭ în slujbă 150 de jidovĭ.

Br. Ivor *Kaas* dice, că administraţia autonomă a degeneratŭ numai în urma activităţii nerespousabile a fişpanilorŭ, carĭ în timpulŭ alegerilorŭ suntŭ representanţii şi comisarii guvernului, facu politică de partidă. Fişpanii abusivĭ nu se amovéză. Unŭ fişpanŭ recunoscutŭ de toţĭ ca falsificatorŭ de documente politice... (Aci o mare larmă se nasce. Vorbitorulŭ îşĭ modifică cuvintele astfelŭ: fişpanulŭ avea cunoscinţă despre falsificarea de documente.) Elŭ se declară pentru administraţia de statŭ, dér revisuindu-se radicalŭ în acelaşŭ timpŭ legea electorală.

Iuliu *Lukats* dice, că din veniturile fóiei oficiale „Budapesti Közlöny“ se acopere deficitulŭ de 90,000 fl. alŭ fóiei partidei guvernului „Nemzet.“ Asta nu'i procedere corectă. Cere ca ministrulŭ sĕ dea în arêndă fóia oficială.

Emeric *Vester* dice, că fişpanii ca demnitarĭ şi ca agenţĭ ai guvernului, cu lefurĭ marĭ nu mai potŭ pretinde şi pensiunĭ. Decĭ acestea sĕ se ştergă. Acelaşŭ lucru l'au cerutŭ şi alţĭ deputaţĭ.

George *Linder* dice, că în locŭ sĕ se incaseze 30% adausŭ la darea de venitŭ, se incaséză în praxă câte 50—60%. Rĕulŭ acesta sĕ se înlăture.

Ministrulŭ de finanţe *Wekerle* promite a înlătura rĕulŭ. Dice, că guvernulŭ are intenţiunea a desfiinţa loteria mică. Pasulŭ primŭ s'a făcutŭ prin micşorarea câştigurilorŭ.

Din camera deputaţilorŭ austriacĭ.

Despre „*Fideicomis*“ a făcutŭ cunoscutulŭ democratŭ Dr. Kronwetter la 15 Maiu în şedinţa camerei deputaţilorŭ austriacĭ drastice observaţiunĭ.

Elŭ dete espresiune mirărei sale, că pe cândŭ obiectele mai importante aştéptă sĕ le vină rêndulŭ a fi resolvate, pe atuncĭ Alexandrina principesa de Dietrichstein are putinţa de a aduce înainte camerei interesele ei private, carĭ pentru noi şi pentru popórele austriace nu suntŭ de nicĭ unŭ interesŭ. Are acéstă pricipesă, dice vorbitorulŭ, privilegiulŭ, de a se presenta chiar şi în ultima óră la ordinea dilei acestei camere? (Ilaritate.) Este óre acéstă princesă din o altă materiă făcută, decâtŭ tóte acele milióne de cetăţenĭ, ale cărorŭ interese noi aci le lăsămŭ neresolvate? Décă ea, când s'a născutŭ ar fi zăcutŭ golă între sute de copii proletarĭ óre, şi atuncĭ ar fi trebuitŭ sĕ fiă căutată ea, principesa Alexandrina! (Viă ilaritate). Şi décă ea va murì şi va zăcea îngropată în mijloculŭ a sute de alţĭ ómenĭ, atuncĭ poţĭ sĕ cauţĭ ósele ce au aparţinutŭ principesei! Nu este óre o obrăsnicia ca acolo, unde natura a creatŭ egalitate, sĕ întemeezĭ prin legislaţiunea statului neegalitate?

Luaţĭ planetulŭ nostru, pămĕntulŭ (Ilaritate), si prin lege sĕ hotărîmŭ, că 6584 de jugĕre, 921 de stânjinĭ cuadraţĭ ce natura pentru toţĭ câţĭ se mişcă pe ĕstŭ planetŭ, le-a creatŭ în modŭ egalŭ sĕ fiă esclusivŭ numai pentru principesa Alexandrina [Ilaritate] chiar şi cànd planetulŭ ar mai sta încă dece milióne de anĭ... Acésta eu o declarŭ chiar ca o nedreptate în contra întregei omenirĭ muncitóre, că prin aceste *fidei comisurĭ* sĕ crează trândavĭ privilegiaţĭ. [Fórte bine! şi aplause în stânga.]

Décă documentulŭ Fideicomisului dice: „Acestŭ Fideicomis nu va puté fi niciodată ingustatŭ sĕu transformatŭ într'unŭ capitalŭ de Fideicomis, nu e ertatŭ nicĭ odată sĕ se împarţă între mai mulţĭ posesorĭ, ci trebue, chiar în casulŭ unei nascerĭ gemene,' sĕ cadă numai asupra celui dintêiu născutŭ“. (Ilaritate în stânga). Este de credutŭ acésta la o sută de anĭ după frasa lui Mirabeau? Noi în ultima oră trebue sĕ creămŭ unŭ deosebitŭ dreptŭ pentru copiiĭ gemenĭ, şi aci eu mi-aşŭ permite a face domnului referentŭ întrebarea: Cum va puté elŭ recunósce aci pe celŭ dintêiu născutŭ? (Ilaritate). Versiunile (eşirea copilului la nascere) în asemenea casurĭ vinŭ adeseorĭ aşa de repede, încâtŭ móşa póte schimba pe cei doi copii unulŭ cu altulŭ (Nouă ilaritate); ar tribui sĕ fiă de faţă unŭ juriu de Fideicomis, spre a îndeplini sigilarea oficială. (Ilaritate rĕsunătóre). Oratorulŭ încheiă:

Acestŭ proiectŭ e unŭ rĕu somnŭ alŭ timpului. D-vóstră nu vreţĭ sĕ sciţĭ nimicŭ despre egala îndreptăţire a tuturorŭ ómenilorŭ. D-vóstrĕ vĕ cunósceţĭ numai pe d-vóstră înşi-vĕ şi miserabilulŭ D-vóstrĕ egoismŭ. Şi fiindcă acéstă lege este unŭ efluxŭ alŭ acestei gândirĭ, atuncĭ rogŭ pe înalta cameră sĕ respingă cu unanimitate acestŭ proiectŭ, care e o ruşine pentru legislaţiune.

Sinodulŭ archidiecesanŭ din Sibiiu.

Şedinţa a VII-a, 22 Aprilie.

Se pune la ordinea dilei nota Esc. Sale I. P. S. archiepiscopŭ şi metropolitŭ, prin care se aduce la cunoscinţă, că de episcopŭ alŭ eparchiei Caransebeşului, devenită în vacanţă prin rĕposarea episcopului Ioanŭ Popasu, s'a ales Precuv. Sa archim. şi vicariu archiepiscopescŭ Nicolau Popea, şi actulŭ alegerei s'a aşternutŭ spre întărire la Tronŭ, dér întărirea până acum n'a urmatŭ.

Dep. P. Cosma accentuéză acéstă distincţiune bine meritată asupra unui venerabilŭ membru şi dignitarŭ bisericescŭ alŭ archidiecesei nóstre, şi are cea mai bună speranţă, că acestŭ actŭ va obţine şi pre înalta întărire, în care casŭ devine în vacanţă postulŭ de vicariu, care e salarisatŭ din ajutorulŭ de statŭ, ce-lŭ primesce biserica nóstră. Apoi propune:

Sinodulŭ cu plăcere ia spre scire, că distincţiunea de a fi alesŭ între episcopŭ alŭ diecesei Caransebeşului a căḑutŭ asupra unui demnitarŭ bisericescŭ alŭ archidiecesei şi anume asupra Precuvioşiei Sale d-lui vicariu archiepiscopesc archimandritŭ Nicolau Popea. Totodată sinodulŭ în firma credinţă, că alegerea va obţine Pre înalta întărire, şi prin asta ar deveni în vacanţă unŭ postŭ sistemisatŭ de asesorŭ ordinarŭ în senatul strînsŭ bisericescŭ, încă în sesiunea acésta va alege unŭ asesorŭ consistorialŭ în senatulŭ strînsŭ bisericescŭ; alesulŭ însĕ va puté obţine întărirea din partea archiepiscopului numai după-ce vacanţa prevĕdută va deveni faptă.

Presidiulŭ observă, că într'adinsŭ n'a grăbitŭ cu notificarea acestui actŭ, pentru că avé speranţă, că eventualŭ se póte notifica actulŭ trecutŭ prin tóte forurile, altfelŭ are *cea mai bună speranţă*, că acesta actŭ va obţine şi Pre înalta întărire. Cu tóte acestea însĕ e de părere sĕ nu se precipiteze lucrulŭ.

Dep. N. Cristea dice, că prin primirea propunerei d-lui deputatŭ Cosma s'ar crea unŭ precedentŭ periculosŭ, căcĭ s'ar alege unŭ asesorŭ aşa dicêndŭ *in spe*, şi apoi nu e eschisă nicĭ posibilitatea, ca faţă cu cele mai bune speranţe, ce le avem, resultatulŭ finalŭ alŭ actului sĕ fie contrarulŭ dela ceea ce dorim cu toţii, decĭ face următórea propunere:

Deóre-ce pre înalta aprobare a alegerii de episcopŭ în diecesa Caransebeşului încă n'a urmatŭ şi aşa vacanţă în sinulŭ consistoriului archidiecesanŭ nu esistă, şi find-că în chipulŭ acesta alegerea unui membru consistorialŭ in spe ar fi lucru anticipatŭ, sinodulŭ decide:

Avêndŭ a se pune în decursulŭ sesiunei presente sinodale alte alegerĭ la ordinea dilei, împreună cu aceste, sĕ se pună condiţionatŭ şi alegerea unui asesorŭ în senatulŭ bisericescŭ, care însĕ sĕ se efeptuiască numai sosindŭ pre înalta aprobare până la diua ficsată pentru alegerile celelalte.

Dep. E. Măcelariu crede, că mai corĕspundĕtorŭ s'ar puté deslega cestiunea prin primirea următórei propunerĭ:

Pentru casulŭ venirei în vacanţă a unui postŭ de asesorŭ ordinarŭ în senatulŭ strînsŭ bisericescŭ, se autoriséză consistorulŭ archidiecesanŭ, ca până la sesiunea anului viitorŭ sĕ facă provisiune pentru loculŭ vacantŭ, cu aplicarea unui individŭ cualificatŭ, căruia prin acésta din partea sinodului i se recunósce îndreptăţirea la salarulŭ normalŭ pe timpulŭ provisiunei.

Dep. N. Strĕvoiu face propunerea: ca cestiunea pentru astădĭ sĕ se ia dela ordinea dilei, şi sĕ se pună sub discusiune mâne, ca astfelŭ sĕ fiă timpŭ a medita mai bine asupra acestui obiectŭ.

Punêndu-se la votŭ propunerea deputatului N. Strĕvoiu, ca propunere de amânare, — sĕ primesce.

La ordinea dilei se pune apoi continuarea raportului comisiunei financiare, care prin referentulŭ Alecsiu Olariu raportéză asupra hârtiei Inaltului presidiu alŭ consistorului archidiecesanŭ din 21 Aprilie a. c. Nr. 3214, prin care se substernŭ raţiociniile tipografiei şi librăriei archidiecesane pe anii 1884, 1885, 1886 şi 1887 şi la propunerea comisiunei sinodulŭ decide:

Nefiindŭ raţiociniile din cestiune revĕdute de consistorulŭ archidiecesanŭ şi presentate de cătră acesta pe lângă raportŭ, fără a intra în meritŭ, sĕ transpunŭ consistorului archidiecesanŭ spre revidare, avêndŭ acesta a le subşterne pe lângă raportŭ amĕruntŭ în sesiunea anului viitorŭ.

Referitorŭ la raportulŭ consistorului despre starea proceselorŭ fondurilorŭ archidiecesane în decursulŭ anului 1888, comisiunea financiară propune: ca acestŭ raportŭ sĕ se ia spre sciinţă, ce se primesce.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pest)

Praga, 24 Maiu. Visitii tramvaiurilorŭ au încetatŭ serviciulŭ.

Berlinŭ, 24 Maiu. In parlamentŭ a cetitŭ preşedintele o scrisóre a lui Bismark, în care comunică telegrama camerei deputaţilorŭ din Roma cătră Crispi despre primirea regelui Umberto. Preşedintele observă, că parlamentulŭ e plăcutŭ atinsŭ prin acéstă manifestaţiune şi se ţine împuternicitŭ a da espresiune în modŭ potrivitŭ simţĕmintelorŭ de bucuriă pentru alianţa Germaniei şi a Italiei, care asigură pacea lumii. Frankenstein, din centru, declară, că partida consimte cu totulŭ la manifestaţiune, dér cu reserva ca posiţiunea centrului faţă cu cestiunea romană sĕ nu se prejudece în nicĭ unŭ modŭ. — Intre Bismark şi Crispi s'au ţinutŭ mereu conferinţe, care întărescŭ în modŭ esenţialŭ alianţa, fără a o estinde.

Bruxela, 24 Maiu. Mişcarea grevistă în Belgia ia o estindere totŭ mai ameninţătóre.

Bucurescĭ, 24 Maiu. Compunerea discursului tronului, prin care s'au redeschisŭ camerile, e judecată în modŭ desaprobătorŭ nu numai de oposiţiune, ci şi de junimiştĭ.

DIVERSE.

Joculŭ de cărţĭ. Poliţia englezéscă a călcatŭ, sĕptĕmâna, trecută două cluburĭ din Londra, două asilurĭ, până aci inviolabile, ale aristocraţiei şi înalţilorŭ financiarĭ englesesţĭ, în care se jucau jocurĭ oprite, ca bacaraua şi altele. S'au secvestratŭ în acea perchisiţiune poliţienéscă mai multe părechĭ de cărţĭ, suma de douĕdecĭ mii lire şi s'au arestatŭ şéidecĭ şi două persóne, printre care se află şi trei membri ai camerii lordilorŭ, şi anume: contele Dudley, unŭ june pair fórte bogatŭ, lordulŭ Lurgan şi lordulŭ Enric Paulet, fratele marchisului de Winchester.

Răpirea prinţului Sulkovski. La 8 Maiu a fugitŭ din institutulŭ privatŭ de nebunĭ alŭ profesorului Dr. Leidesdorf în Döbling lângă Viena prinţulŭ Iosif Maria Sulkovski. In séra de 14 Maiu însĕ prinţulŭ a fostŭ arestatŭ în hotelulŭ Bellevue din Zürich, tocmai pe când juca biliardŭ, de cătră căpitanulŭ de poliţiă Fischer şi dusŭ în celŭ mai cruţătorŭ modŭ în institutulŭ de nebunĭ Burghölzli lângă Zurich, unde va fi întreţinutŭ până la o altă disposiţiă. Dorinţei lui d'a i-se da unŭ ajutorŭ juridicŭ pentru apĕrarea intereselorŭ sale, i-s'a satisfăcutŭ. Prinţulŭ era însoţitŭ de două dame bine cunoscute în Viena, amanta lui anume Luisa Vecseghi şi amica acesteia Carlota Friedländer. Amêndouĕ damele au fostŭ puse sub pază poliţienéscă. dér au şi plecatŭ din Zürich. Poliţia criminală de aci primesce unŭ premiu de 500 fl. pentru prinderea prinţului. Profesorulŭ Leidesdorf a datŭ unŭ certificatŭ, prin care declară pe Sulkovski încă alienatŭ, necapabilŭ de a dispune şi în lipsă de bună pază înclinatŭ spre acţiunĭ periculóse, violente.

Miseria în Italia. Se anunţă din Roma diarului „Daily-Cronicle“, că ţĕranii din împrejmuirile Magentei, împinşĭ de o miseriă îngrozitóre, au datŭ focŭ unei case, care aparţine unui bogatŭ proprietarŭ, după ce au jăfuit-o.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 24 Maiu st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.32	Vend.	9.35
Argintŭ românescŭ -	„	9.25	„	9.30
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.36	„	9.38
Lire turcescĭ - - -	„	10.60	„	10.65
Imperialĭ - - - -	„	9.60	„	9.55
Galbinĭ	„	5.52	„	5.58
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.59	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	125.50	„	126.50
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 23 Maiu st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	102.40
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	97.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	141.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	117 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.40
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	105.10
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	105.10
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	105.10
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	105.10
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	105.10
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.80
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	143.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - -	128.25
Renta de hârtiă austriacă - - - -	86.10
Renta de argintŭ austriacă - - - -	86.30
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	109.35
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	149.70
Acţiunile băncei austro-ungare - -	910.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	317.75
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	308.25
Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - - - - -	5.60
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.37½
Mărcĭ 100 împ. germane - - - - -	57.70
Londra 10 Livressterlinge - - - -	118.—

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenu accelerată	Trenu omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezo-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rev		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriș			4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădĕșel			4.58	6.38
Clușiu		10.34	5.26	6.56
	11.15			
Apahida	11.34			
Ghiriș	12.45			
Cucerdea	1.30			
Uióra	1.37			
Vințulu de susŭ	1.45			
Aiud	2.07			
Teiușŭ	2.26			
Crăciunelŭ	3.11			
Blașiu	3.24			
Micăsasa	3.54			
Copșa mică	4.09			
Mediașŭ	4.21			
Elisabetopole	5.11			
Sighișora	5.45			
Hașfaleu	6.12			
Homorodŭ	7.32			
Ágostonfalva	8.17			
Apatia	8.37			
Feldióra	9.06			
Brașovu	9.45			
	1.55			
Timișŭ	2.53			
Predealŭ	3.28			
Bucurescĭ	9.35			

Predealŭ—Budapesta

		Tren de persóne	Trenu accelerat	Trenu mixt	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ				7.30	
Predealŭ				1.14	
Timișu				1.45	
Brașovŭ		—.—		2.32	
		4.10		7.10	
Feldióra		4.56		7.31	
Apața		5.37		8.14	
Ágostonfalva		6.07		8.36	
Homorodŭ		6.55		9.12	
Hașfaleu		8.36		10.24	
Sighișora		9.13		10.46	
Elisabetopole		9.56		11.19	
Mediașu		10.37		11.47	
Copșa mică		10.59		12.02	
		11.16		12.09	
Micăsasa		11.37		12.25	
Blașiu		12.16		12.53	
Crăciunelŭ		12.33		1.05	
Teiușu		1.51		1.47	
Aiudu	7.15	2.18		2.08	
Vințulu de susŭ	7.41	2.48		2.30	
Uióra	9.18	2.56		2.37	
Cucerdea	10.—	3.14		2.53	
Ghirișu	10.09	4.01		3.26	
Apahida	10.19	5.28		4.40	
Clușiu	10.48	5.56		5.—	
	11.55	6.37	5.32		8.—
Nădășelu	12.34	6.58			8.36
Gîhrbău	12.52	7.14			9.02
Aghireșŭ	1.34	7.29	6.11		9.32
Stana	2.19	7.56			10.11
B. Huiedin	2.46	8.18	6.43		10.51
Ciucia	3.31	8.58	7.12		12.16
Bucia	3.59	9.15			12.50
Bratca	4.32	9.34			1.19
Rev	6.53	9.53	7.51		2.—
Mezo-Telegd	7.21	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	8.23	10.47			3.36
Várad-Velencze	9.02	10.57			3.52
Oradea-mare	9.52	11.04	8.42		4.03
		11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány		1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok		3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta		6.33	1.55	7.45	10.—
Viena		2.50	7.15	6.05	

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenu omnibus	Trenu de pers.	Trenu de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradŭ		4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovațŭ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulișŭ	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Berzava		6.28	7.55
Soborșinŭ		7.25	8.42
Zamu		8.01	9.12
Gurasad.		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăștia		11.09	11.37
Șibotu		11.39	12.—
Vințulŭ de josŭ		12.12	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46
Teiușŭ	9.54	1.16	1.26

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenŭ mixt
Teiușu	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vințulu de josŭ	12.30	4.10	
Șibotu	1.01	4.43	
Orăștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicĭca	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamu	4.44	8.11	
Soborșinŭ	5.30	8.46	
Berzava	6.27	9.33	
Conopŭ	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulișu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Aradŭ	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Simeria (Piski)-Petroșeni

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațegŭ	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Petroșeni-Simeria (Piski)

Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.05	5.48
Aradulŭ nou	6.33	6.19
Nemeth-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișora	9.12	9.02

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Nemeth-Ságh	8.36	7.23
Aradulŭ nou	9.11	8.01
Aradŭ	9.27	8.17

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirișŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirișu	8.50	3.40

Sighișóra—Odorheiu

Sighișora	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	5.38
Sighișoră	9.16

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa-mică	2.29	4.35
Șeica mare	3.02	5.06
Lómneșŭ	3.46	5.45
Ocna	4.18	6.17
Sibiiu	4.42	6.40

Sibiiu-Copșa-mică

Sibiiu	8.50	10.—
Ocna	9.17	10.24
Lómneșŭ	9.45	10.50
Șeica mare	10.20	11.20
Copșa-mică	10.49	11.45

Cucerdea-Oșorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoșŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulu	4.58	12.12	5.28
Mirașteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	
Reghinul-sás.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea

Reghinul-sás.		8.35	8.—
Oșorheiu		10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Mirașteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoșu	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.36
Cerna	9.50
Simeria	11. 0

Mureșŭ-Ludoșŭ-Bistrița

Mureșŭ-Ludoșŭ	4.40
Țagu-Budatelecŭ	8.02
Bistrița	— —

Bistrița-Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	— —
Țagu-Budatelecu	9.41
Mureșu-Ludoșŭ	1.11

Notă: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.